Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
СМЕТНА ПАЛАТА

РЕШЕНИЕ № 31 – ДПК

Днес, 24.06.2026 г., в град София, Сметната палата на Република България, в състав:

Председател: Димитър Главчев

Заместник-председател: Маргарита Николова

Член: Даниела Въткова-Милушева

Член: Мария Илиева

УСТАНОВИ:

Постъпило е становище от дирекция „Превенция на корупцията“ относно проект на Решение на Министерския съвет за съгласуване на проект на Закон за допълнение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, с вх. № 04-05-28/12.06.2026 г. по описа на Сметната палата, без предложения по отношение на корупционния риск.

Със законопроекта се цели да се приключи процеса по пререгистрация и вписване на всички юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) в единния електронен регистър, воден от Агенцията по вписванията, да се регламентират правните последици по отношение на ЮЛНЦ, които не са извършили пререгистрация в срок, както и да се защитят всички участници в гражданския оборот и обществения интерес.

В проекта се предвижда в Предходните и заключителни разпоредби на ЗЮЛНЦ да се създадат нови разпоредби, чрез които се определя нов срок за подаване на заявление за пререгистрация на юридическите лица с нестопанска цел до 31 декември 2027 г.

Регламентира се възможността ЮЛНЦ, които не са извършили пререгистрация в срок, да се смятат с прекратена дейност от 1 януари 2028 г., като това обстоятелство автоматично ще се отбелязва в регистър БУЛСТАТ.

След 1 януари 2028 г. за непререгистрирано ЮЛНЦ се предлага възможност за подаване на заявление за откриване на производство по ликвидация по искане на определен кръг лица. Уточнява се кръгът на заинтересованите лица, засегнати от прекратяването на непререгистрирано ЮЛНЦ, които могат да поискат неговата ликвидация – учредител, член

на управителен орган, наследник на фондация, като съответното качество ще се установява с писмена декларация и други документи. Предвижда се, че сред лицата, които могат да поискат ликвидация на непререгистрирано ЮЛНЦ, са и неговите кредитори. Целта е осигуряване на защита на кредиторите на непререгистрирано ЮЛНЦ, включително и на публичните кредитори, чрез осигуряване на правото им да инициират производство по ликвидация, в което евентуално да удовлетворят вземанията си и/или да препятстват прекратяване на правосубектността на длъжника им, преди да имат възможността да предявят вземанията си.

Предоставя се възможност на всяко лице, което има неприключило съдебно, арбитражно или изпълнително производство с непререгистрираното юридическо лице с нестопанска цел, да поиска ликвидация и пререгистрация в регистъра на ЮЛНЦ, воден от Агенцията по вписванията. Целта е да бъде конституиран представител в лицето на ликвидатора с цел приключване на съответното производство. По този начин се осигурява защита на лицата, които имат неприключени взаимоотношения с непререгистрираното юридическо лице с нестопанска цел.

Предвиден е ред за определяне на ликвидатор – законен представител/и според вписването в съда по регистрация. При невъзможност на лицето/лицата, които имат право да представляват ЮЛНЦ, се определя лице/лица – членове на управителния му орган, а при тяхна невъзможност, лицето, по чиято инициатива е извършена пререгистрацията, които могат да посочат ликвидатор. Пререгистрация може да се извърши и въз основа на акт на съдебен или друг държавен орган.

Законопроектът урежда разноските, свързани с производството по ликвидация, да са за сметка на ЮЛНЦ. Когато същото не разполага със средства, лицето, подало заявлението за ликвидация, осигурява средства за ликвидацията, включително за заплащане възнаграждението на ликвидатора.

При отказ е предвиден съдебен контрол по реда на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, което ще осигури съдебна защита на две инстанции – окръжен и апелативен съд, във връзка с производството по пререгистрация на ЮЛНЦ. За пререгистрацията пред Агенцията по вписванията не се дължи държавна такса и се предлага обжалването на постановен отказ да е безплатно.

Определя се срок, в който съдът по последната регистрация на непререгистрирано ЮЛНЦ да осигурява право на всеки да преглежда регистъра относно непререгистрираните ЮЛНЦ и документите, въз основа на които са извършени вписванията, и да издава преписи

от документи по фирмените дела, както и удостоверение, отразяващо състоянието на ЮЛНЦ към 1 януари 2017 г. Юридически лица с нестопанска цел, които към 31 януари 2031 г. не са пререгистрирани, се смятат за заличени, което се отбелязва автоматично в регистър БУЛСТАТ.

Със законопроекта се въвежда уредба за случаите, в които след 31 януари 2031 г. се установи налично неразпределено имущество на заличено ЮЛНЦ.

При анализа на законопроекта не се установиха предпоставки, генериращи корупционен риск.

След обсъждане на становището, на основание чл. 15, ал. 1, т. 1, чл. 46, т. 2, предл. първо и чл. 48, ал. 1, т. 7, предл. първо от Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, във връзка с § 3, ал. 4, и § 16, т. 4, б. „б“ и т. 14 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, Сметната палата,

РЕШИ:

СЪГЛАСУВА проекта на Закон за допълнение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, с изх. № 04-00-16/12.06.2026 г. на Министерство на правосъдието, без предложения относно наличието на корупционен риск.

СМЕТНА ПАЛАТА:

Председател: ……п…… /Димитър Главчев/

Заместник-председател: ……п…… /Маргарита Николова/

Член: ……п…….. /Даниела Въткова-Милушева/

Член: ……п..……..……..... /Мария Илиева/